

De Grave

vandaag gebeuren, dat zal duidelijk zijn. Hier wordt bedoeld een substantiële schorsing voor beraad.

De heer **Niederer** (VVD): Ik heb hier geen moeite mee, maar de schorsing kan kort zijn.

De **voorzitter**: Ik dank de minister voor zijn aanwezigheid.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 12.00 uur tot 13.00 uur geschorst.

Voorzitter: Van Nieuwenhoven

De **voorzitter**: Ingekomen is een beschikking van de voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer der Staten-Generaal inzake aanwijzing van het lid Van Baalen tot plv. lid van de Noord-Atlantische Assemblee.

Deze beschikking wordt voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De overige ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Op verzoek van de commissie stel ik voor, het debat over de gasboringen Waddenzee toe te voegen aan de agenda voor morgen met maximumspreektijden van vijf minuten per fractie.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het debat zal direct om 10.15 uur aanvangen. Het gewijzigde schema is al rondgedeeld zodat iedereen daarmee rekening kan houden.

Voorzitter: Terpstra

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 2000 (26800-VIII).

(Zie vergadering van 9 november 1999.)

De **voorzitter**: Door mij zijn schriftelijke antwoorden ontvangen van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen op vragen gesteld in eerste termijn. Mij is gebleken dat het pakket nog niet helemaal compleet is. Daaraan wordt heel hard gewerkt. Latere zendingen zullen zo snel mogelijk aan de woordvoerders worden overhandigd. Deze antwoorden zullen worden opgenomen in een bijvoegsel bij de Handelingen van deze vergadering.

(Het bijvoegsel is opgenomen aan het eind van deze editie.)¹

De algemene beraadslaging wordt hervat.

Minister **Hermans**: Mevrouw de voorzitter! Ik dank de Kamer voor de opmerkingen die in eerste termijn zijn gemaakt.

Verschillende sprekers hebben gewag gemaakt van het feit dat in deze kabinetsperiode ruim 2,2 mld. aan extra investeringen in het onderwijs wordt besteed, los van een aantal andere investeringen zoals bijvoorbeeld in het Kennisnet. Die extra investeringen van 2,2 mld. wijzen erop dat het kabinet nadrukkelijk prioriteit heeft gegeven aan een verdere versterking van de positie van het onderwijs in ons land. Maar zelfs met deze extra 2,2 mld. zullen wij het einde van deze kabinetsperiode nog niet zover zijn dat de volgende minister en staatssecretarissen van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen blij achterover kunnen leunen omdat alles is opgelost. Er zal ongetwijfeld nog een aantal zaken overblijven. Alle problemen kunnen niet worden opgelost in deze periode. Ik ben echter van mening dat wij op de goede weg zijn en de komende tijd

een aantal verdere stappen kunnen zetten.

In de begroting hebben wij aangegeven welke uitgaven wij willen doen in het jaar 2000. Er worden ook meerjarenoverzichten geven. Tegelijkertijd is er een onderwijsbrief verschenen. Daarin wordt aangegeven wat naar onze mening de trends en ontwikkelingen op middellange en lange termijn zullen zijn, alsmede onze opvattingen en ideeën over het onderwijsbeleid voor de komende tijd.

Die notitie moet niet worden gezien als solitair of als een op zichzelf staand geheel. Het afgelopen jaar hebben de staatssecretaris en ik nogal wat beleidsbepalende notities op tafel gelegd over de inrichting van het onderwijs voor de komende tijd. Die zaken zijn van groot belang. Her en der wordt namelijk wel eens gezegd dat een samenhangende visie ontbreekt. In al die afzonderlijke stukken hebben wij geprobeerd onze visie voor de middellange termijn neer te leggen. Daaruit blijkt duidelijk welke kant deze bewindslieden van onderwijs de komende tijd willen opgaan.

Wij hebben de afgelopen tijd fors gediscussieerd over ICT in het onderwijs. Wij hebben gediscussieerd over de nota Maatwerk voor morgen met betrekking tot het aanpakken van het lerarentekort. We hebben gediscussieerd over het plan om het voortijdig schoolverlaten tegen te gaan en we hebben gediscussieerd over het grotestedenbeleid. Al die punten hebben volop gespeeld. Er komen ook veel voorstellen terzake van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en het primair en voortgezet onderwijs. Specifieke elementen daarbij zijn de basisvorming en het studiehuis. Ongetwijfeld zullen deze onderwerpen de komende tijd veel aandacht vragen.

Voorzitter! Sprekend over het totale onderwijs, constateer ik dat de samenwerking tussen liberalen en sociaal-democraten op dit punt uitstekend tot haar recht komt bij de aanpak die wij ter tafel hebben gebracht. Heel nadrukkelijk is namelijk aangegeven dat de overheid blijvend verantwoordelijkheid heeft en dat ingespeeld wordt op mogelijkheden, capaciteiten en verantwoordelijkheden van de deelnemers in het onderwijs.

Wat betekent dat? Dat het van groot belang is in de discussie nog